

Напрями та сучасні чинники розвитку міжнародних відносин: економічні та політичні аспекти (м. Ужгород, 8 травня 2020 року) / за заг. ред.: М.М. Палінчак, В.П. Приходько, А. Krynky – Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 195-197

Секція: Гуманітарні науки в контексті глобалізаційних викликів.

ПІДГОТОВКА ПЕРЕКЛАДАЧІВ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН (НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ)

Данильчук Анна Леонардівна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри прикладної лінгвістики

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Важливі глобалізаційні процеси, які розпочалися у світі після завершення Другої Світової війни змінили не лише політичну та економічну галузі. Серйозної перебудови зазнали також сфери освіти й науки, головне завдання яких відповідати на новітні потреби та запити суспільства. Підготовка фахівців у сфері комунікації та міжнародних відносин вийшла за межі міжнаціонального формату й повинна враховувати особливість роботи наднаціональних уній на кшталт Європейського Союзу.

До складу Європейського Союзу входить 27 країн-членів. Кількість офіційних мов ЄС – 24. Рішення, які приймаються офіційними органами ЄС в обов'язковому порядку перекладаються на всі 24 офіційні мови. Також, гарантує, що громадяни країн-членів союзу мають право звертатися до офіційних установ ЄС із запитом та отримувати відповідь будь якою з офіційних мов. Важливі заходи ЄС, наприклад сесії Європарламенту та Ради Європи перекладаються синхронно на всі 24 офіційні мови [1]. Щороку Європейський Союз витрачає понад 250 мільйонів євро на переклад.

Унікальна і надзвичайно важлива посередницька функція перекладачів лежить в основі єдності Європейського Союзу. Така глобальна міжкультурна та

міжмовна комунікація можлива лише за умов активної та якісної роботи великого перекладацького корпусу інституцій ЄС. Провідні освітні установи Європи, центри підготовки перекладачів та самі органи ЄС відреагували на постійне зростання потреб перекладу наступним чином:

1. Адаптація навчальних планів підготовки перекладачів (спеціалістів письмового та усного (послідовного й синхронного перекладів)) до нового глобального контексту їх роботи;
2. Популяризація професії перекладача та її ролі у світі;
3. Впровадження нових «гібридних» посад в інституції ЄС, що поєднують у собі вузькоспеціальні, галузеві знання та навички перекладу (наприклад, *lawyer-linguist*);
4. Вільний доступ до перекладацьких ресурсів на офіційних сторінках різноманітних інституцій ЄС.

Класична підготовка перекладача середини минулого століття, окрім мовних навичок, передбачала знання крос-культурного контексту. Спеціаліст повинен був орієнтуватися у культурній, політичній, економічній ситуації двох країн із якими працюватиме – країни мови-джерела та країни мови-цілі. Сьогодні такий підхід є застарілим, адже чимало європейських установ чи заходів об'єднують у собі різноманітний, багатомовний та багатокультурний контингент.

Розуміючи складність та швидку динаміку змін, офіційні інституції Європейського Союзу пропонують відкритий доступ до матеріалів, необхідних для якісної, практично-орієнтованої підготовки перекладачів, що ґрунтується на реальних прикладах роботи ЄС. Зокрема, на офіційній веб-сторінці Європейського Союзу <https://europa.eu/> в розділі Documents and Publication – Language and Terminology є чимало ресурсів для перекладача: глосарії та словники термінів ЄС, мультилінгвальні бази даних, приклади та стандарти перекладу [2]. На особливу увагу також заслуговує відкритий освітній проєкт Генерального Директорату з усного перекладу ЄС *SCICtrain* [3]. Він включає у себе дев'ять навчальних модулів, які розповідають про реальні особливості

роботи усного перекладача (послідовний та синхронний переклади) в інституціях Європейського Союзу.

ORCIT – ще один цікавий початковий перекладацький проєкт, створений за фінансової підтримки Європейської Комісії. Його назва розшифровується як *Online Resources for Conference Interpreter Training* [4]. *ORCIT* надає вільний доступ до інтерактивних інструментів для підготовки фахівців із конференційного перекладу.

На додаткову увагу заслуговує започаткований 2006 року спільний проєкт Генерального директорату з перекладу та Європейської Комісії із запровадження особливого магістерського ступеню з перекладу – *European Master`s in Translation (EMT)* [5]. Станом на 2019 рік понад двадцять країн Європейського Союзу приєдналися до цієї програми. Головне завдання *EMT* – слугувати стандартом підготовки перекладачів у країнах, що приєдналися до Булонського освітнього процесу. Також, хороша репутація програми перетворила *EMT* на своєрідний знак якості серед перекладачів, щось на кшталт американського *MBA*.

Після підписання Угоди про Асоціацію Україна-ЄС, рівень співпраці між Україною та Європейським Союзом суттєво покращився. Євроінтеграційний напрямок української зовнішньої політики закріплено в Конституції нашої держави. Число економічних, культурних, освітніх контактів між Україною та ЄС невпинно зростає. Абсолютно логічним та необхідним кроком, за таких умов, є адаптація вітчизняних навчальних програм підготовки перекладачів до стандартів нового, глобалізованого суспільства. Досвід сусідніх країн-членів ЄС, а також відкритий доступ до інтерактивних освітніх ресурсів з перекладу на офіційних сторінках європейських інституцій слугують запорукою якісного і послідовного оновлення української перекладацької освіти.

Список використаних джерел:

1. Language Policy (Електронний ресурс, режим доступу – травень, 2020) <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/142/language-policy> (May, 2020)

2. Language and Terminology (Электронный ресурс, режим доступа – травень, 2020) https://europa.eu/european-union/documents-publications/language-and-terminology_en
3. SCICTrain: Training Modules for Interpreting Students (Электронный ресурс, режим доступа – травень, 2020) https://ec.europa.eu/info/education/skills-and-qualifications/develop-your-skills/language-skills/interpretation-training-toolbox/scictrain-training-modules-interpreting-students_en
4. ORCIT (Электронный ресурс, режим доступа – травень, 2020) https://orcit.eu/resources-shelf-en/story_html5.html
5. European Master`s in Translation (EMT) (Электронный ресурс, режим доступа – травень, 2020) https://ec.europa.eu/info/resources-partners/european-masters-translation-emt_en